

Catálogo de la Exposición „Los Bronces Romanos en España“, Madrid, 1990.

Conține 358 pagini, 348 fotografii color ale pieselor expuse și alte 104 fotografii color, 11 alb-negru, 2 desene color și 5 desene alb-negru, inserate în textele unor articole prezentate în prima parte a catalogului.

Cu prilejul celui de-al XI-lea Congres Internațional de Bronzuri Antice (tema „Bronzuri și religia romană“, Madrid, 28 mai — 1 iunie 1990), a avut loc și vernisarea grandioasei expoziții „Bronzurile romane din Spania“ (găzduită de Palatul „Velasquez“, din frumosul parc central „Retiro“, al metropolei madrilene; expoziția a fost deschisă pentru public în perioada mai — iulie 1990).

La început, câteva scurte explicații. Sesiunile de lucru ale specialiștilor în bronzuri romane au loc din doi în doi ani în alt stat european, nimerită și obligatorie (așa s-a statuat) ocazie de organizare a unor expoziții turetice, cu cele mai valoroase piese ale genului, descoperite în țara gazdă a congresului.

Catalogul de față a fost editat, în condiții excepționale (fotografiile color sunt o încântare, ca să nu mai vorbesc de calitatea hârtiei), de către Ministerul Culturii din Spania, „Centrul Național de Expoziții“ și Direcția „Artelor Frumoase“ și a Arhivelor.

Cuprins: Lista Comitetului științific de organizare a expoziției (10 persoane, în frunte cu Rafael Garcia Serrano, directorul general al „Muzeelor Statale“ spaniole), p.5; Lista instituțiilor participante (în număr de 94: muzeu, bibliotecă, cabinete, universități, guverne regionale ș.a.), p. 7—9; Fișa tehnică a expoziției (coordonare, proiectare, transport, montaj, securitate, audiovizual, restaurare, detalii grafice, probleme mecanice etc.), p. 11; Jaime Brihuega (Director general al „Artelor Frumoase“ și Arhivelor), *Curânt de salut*, p. 13. În continuare, urmează câteva valoroase articole din domeniul bronzurilor romane, datorate colegilor arheologi iberici sau străini: Javier Arce („Institutul Spaniol de Istorie și Arheologie“ din Roma, și principal organizator al congresului madrilean), *Bronzurile romane din Spania*, p. 15—26; Claude Domergue (Universitatea Toulouse — Le Mirail), *Mineritul hispano-roman și bronzurile romane. Bronzuri de uz tehnic și industrial*, p. 27—36; Walter Trillmich („Institutul Arheologic German“ din Madrid), *Puncte de vedere asupra unor portrete în bronz din Hispania romană*, p. 37—50; Julián Gonzáles („Departamentul de filologie latină“, Facultatea de filologie, Universitatea din Sevilla), *Bronzuri juridice romane în Spania*, p. 51—61; Pedro Rodríguez Oliva („Catedra de Arheologie“, Universitatea din Málaga), *„Bronzuri pierdute“ din Spania romană*, p. 63—70; Isabel Roda („Universitatea Autonomă“ barceloneză), *Bronzuri romane din Hispania Citerior*, p. 71—90; Pedro Rodríguez Oliva (a se vedea mai sus), *Bronzurile romane din Bética și Lusitania*, p. 91—102; Trinidad Nogales Basarrete (conservator, „Muzeul Național de Artă Romană“, Mérida), *Bronzuri romane la Augusta Emerita*, p. 103—115; Angel Fuentes („Departamentul de Arheologie și Preistorie“, „Universitatea Autonomă“, Madrid), *Bronzurile imperiale timpurii în Hispania*, p. 117—135; Părintele Palol (Universitatea din Barcelona), *Bronzuri creștine din epoca romană și vizigotă*, p. 137—152; SOCIRA („Societatea Civilă de Restaurare Arheologică“, coordonator Emma García Alonso (restaurator), *Conservarea și restaurarea bronzului*, p. 153—161; *Catalogul expoziției* (piesele sunt grupate pe următoarele criterii: 1. Activități publice: elemente arhitectonice, documente legale, jocuri publice, monumente și statui oficiale, arme, manifestări religioase publice, p. 163—230; 2. Domenii particulare: culte religioase private, sculptura decorativă a casei, mobilier, recipiente pentru iluminat, vase, jocuri domestice, obiecte pentru uz personal, podoabe, atelaje pentru care și piese de harnașament, p. 231—322; 3. Activitatea economică: „industria bronzului“, producția artizanală, instrumente medicale, comerț, monete, piese folosite la cântărit, p. 323—344) p. 163—344; *Bibliografia*, p. 345—356; *Tabla de materii*, p. 357—358.

În mod deliberat, nu au pomenit și singularizat, prin descriere, nici un exponat al acestei grandioase manifestări științifico-culturale. Fără excepție, piesele sunt cu totul admirabile, iar exemplificarea uneia (unora) s-ar face în detrimen-

tul alteia (altora)! Stârnind curiozitatea cititorului, las la latitudinea sa să-și aleagă obiectele pe care le consideră a fi cele mai spectaculoase (din păcate, în țara noastră există doar trei exemplare ale acestui catalog).

Prin valoroasele articole științifice (din prima parte a volumului), care oferă prețioase informații despre preocupările arheologilor spanioli în domeniul torențicii romane din Peninsula Iberică, prin varietatea și bogăția pieselor etalate în expoziție, prin condițiile grafice excepționale (mărturisesc, încă nu am văzut așa ceva!; fotografiile color pastelate și în „degradé” sunt încântătoare!), acest catalog s-a vrut o remarcabilă apariție editorială. Și a reușit pe deplin!

CONSTANTIN POP